

Plan

LCRDM 2021–2022

LCRDM the data
support collective

LCRDM

Het Landelijk Coördinatiepunt Research Data Management is een landelijk netwerk van experts op het gebied van research data management (RDM). Het LCRDM maakt de koppeling tussen beleid en dagelijkse praktijk. Binnen het LCRDM werken experts samen om RDM-onderwerpen te agenderen die te groot zijn voor één instelling en die vragen om een gezamenlijke landelijke aanpak.

meer informatie: www.lcrdm.nl

Inhoud

- 3** Inleiding
- 4** LCRDM in 2021–2020
- 5** (Inter) Nationale ontwikkelingen
- 6** RDM-support en het LCRDM
- 8** Disseminatie, adoptie, impact en evaluatie
- 9** Governance
- 10** Conclusie
- 11** Bijlagen
- 13** Colofon

<https://www.lcrdm.nl/begrippenlijst>

Inleiding

Het Landelijk Coördinatiepunt Research Data Management (LCRDM) bestaat 5 jaar, en heeft een positie verworven in het dynamische RDM landschap in Nederland. Het LCRDM verbindt professionals die Research Data Management (RDM) ondersteuning aan onderzoekers bieden. Het LCRDM wil met dit plan, het vervolg op het Position Paper LCRDM ((doi)) de focus voor de komende paar jaar toelichten:

1. ondersteuning aan de implementatie van lokale Digitale Competence Centers (DCC's)
2. adoptie en implementatie van adviezen, handreikingen, richtlijnen van de LCRDM taakgroepen
3. het faciliteren van vraagstukken vanuit de RDM gemeenschap (bijlage 1 werkwijze taakgroepen)

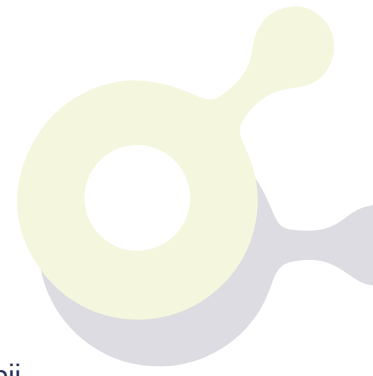
Het LCRDM is een netwerk van experts op het gebied van RDM ondersteuning aan onderzoekers. Ruim 200 data professionals vanuit tientallen onderzoeksorganisaties (bijlage 2) zijn lid van de Pool van Experts. SURF faciliteert de coördinatie (o.a. Technisch voorzitter Adviesgroep, coördinator en webmaster). Elk jaar ronden 5–7 taakgroepen hun adviezen en tips af. In de afgelopen 12 maanden hebben 120 unieke leden deelgenomen aan een taakgroep.

Het LCRDM maakt de koppeling tussen beleid en praktijk, en brengt vanuit de praktijk onderwerpen aan die door beleid moeten worden opgepakt (zoals erkennen en waarderen, data stewardship). Het LCRDM staat voor het versterken van data support, door data professionals binnen het netwerk de ruimte en de structuur te geven kennis op te bouwen en kennis te delen. De experts zijn vanuit de inhoud gedreven, en door het samenwerken in de taakgroepen wordt kennis gedeeld en opgebouwd over instellingen heen. Het LCRDM is onafhankelijk en werkt multidisciplinair. Het LCRDM is neutraal: het verkoopt immers zelf geen diensten.

De missie van het Landelijk Coördinatiepunt is, in samenspraak met het werkveld, het faciliteren van Research Data Management beleid. Door het landelijk uitwisselen en opbouwen van kennis en ervaringen wordt bijgedragen aan de efficiënte en effectieve ontwikkeling en uitvoering van Research Data Management binnen de Digitale Competence Centers.

Toelichting op gebruikte begrippen vindt u hier: <https://www.lcrdm.nl/begrippenlijst>.

LCRDM in 2021–2022

De visie van het Landelijk Coördinatiepunt luidt als volgt: In 2022 zal Research Data Management een vanzelfsprekend onderdeel vormen van de manier van denken en doen bij onderzoek binnen de Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten, mede dankzij:

- synergie tussen beleid, ICT en onderzoeksondersteuning voor RDM, mede dankzij de lokale DCC
- verbinding tussen experts van onderzoeksuitvoerende organisaties, facilitaire organisaties en onderzoeksfinciers;
- bestuurlijke verankering binnen de national relevante gremia van Research Data Management beleid

Het LCRDM is het generieke landelijk gezicht en het platform voor RDM kruisbestuiving. De kracht van het LCRDM is de bottom-up benadering, met duidelijke bruggen naar beleid op landelijk en institutioneel niveau. Het LCRDM wordt erkend als onafhankelijke expertgroep voor (on)gevraagd advies.

Dankzij de bottom-up benadering en de connecties met (inter)nationale netwerken diept LCRDM trends en ontwikkelingen binnen het vakgebied uit. Het LCRDM staat open voor een verbreding van het aandachtsgebied naar o.a. data science, codes en protocollen.

(Inter)nationale ontwikkelingen

In Nederland bieden het Nationaal Plan Open Science (2017) en de Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) de kaders en beleidslijnen voor het faciliteren van integer, efficiënt, transparant, reproduceerbaar, onafhankelijk en innovatief onderzoek. In beiden wordt RDM expliciet genoemd, met specifieke aandacht voor FAIR data en voor de zorgplicht van de instellingen, niet alleen voor IT-infrastructuur, maar juist ook van persoonlijk contact via RDM-support

Ook de onderzoeksfinanciers vragen als voorwaarde voor de projectfinanciering RDM als onderdeel van de projectvoorbereidingen uitvoering. Het NWO heeft besloten het grotere belang van lokale en overkoepelende ondersteuning in FAIR Data Stewardship een impuls te geven en heeft vanaf mei 2020 een call geopend waarmee de instellingen hun ondersteuning professionaliseren in Digitale Competence Centers (DCC's). Het NWO plaatst de RDM ontwikkelingen in het bredere kader van digitalisering, door ook ondersteuning van software ontwikkeling en Data Infrastructuur onderdeel van de DCC's te laten zijn.

De grote internationale organisatie (Research Data Alliance, RDA) is gericht op het versnellen van data gedreven innovaties. Verschillende stakeholders werken aan het verminderen van sociale en technische barrières die deze versnelling in de weg staan. De RDA werkt op basis van initiatieven uit en met de community aan de oplossingen. De uitkomsten van de RDM groepen kunnen voor het LCRDM startpunt zijn om ondersteuning in Nederland verder te brengen. En vice versa: als binnen LCRDM een onderwerp bij de hand wordt gevat, wat binnen de RDA community nog niet wordt aangepakt, dan wordt dit aangeboden.

De Europese Commissie heeft vele initiatieven (ERICs), het is zinvol om regelmatig te bekijken of er aansluiting te vinden is voor de domein specialisten in Nederland.

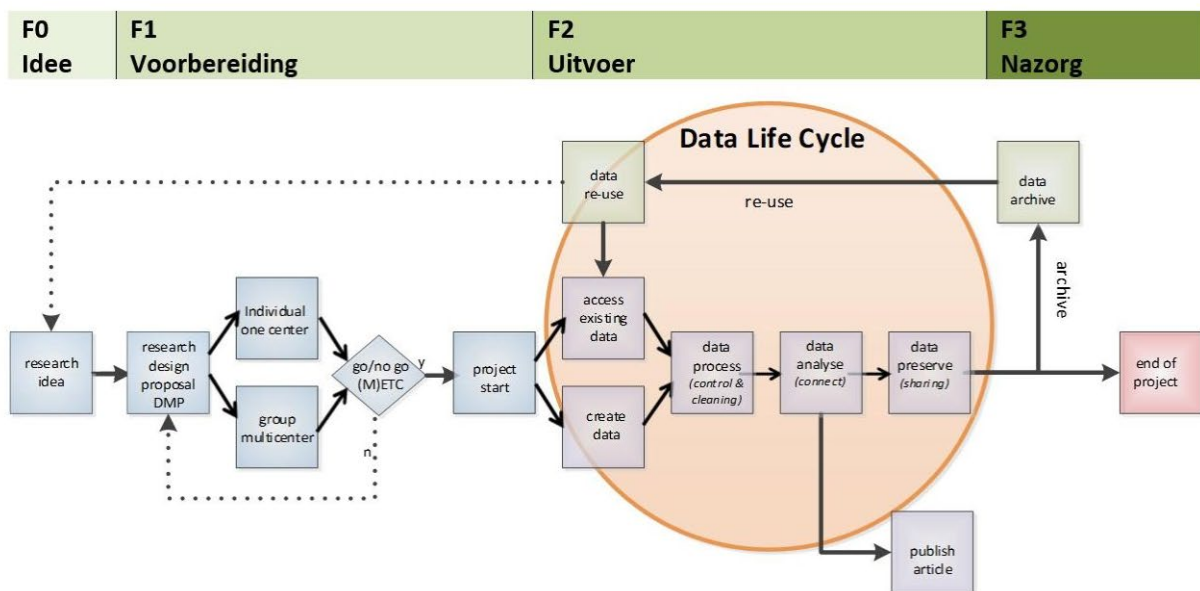
De ondersteunende afdelingen van de onderzoeksinstituten (universiteiten, umc's, hogescholen, onderzoeksinstituten en topklinische ziekenhuizen.) hebben de RDM ontwikkelingen snel opgepakt en springen in op de totale onderzoeksketen; van Data Management Plan (DMP), data opslag tijdens onderzoek tot het FAIR opleveren van data. Professionele onderzoeksondersteuning speelt in op de behoefte aan meer kwaliteit, integriteit en efficiëntie van wetenschappelijk onderzoek. Binnen het LCRDM is het van belang om de nieuwste methoden en technieken voor (her)bruikbare data via taakgroepen aan de orde te laten komen; data dient als grondstof voor Artificial Intelligence (AI) en Data Science (Big Data).

RDM support en het LCRDM

Research Data Management (RDM) is tegenwoordig een algemeen aanvaard begrip. Goed onderzoek vereist goed RDM. LCRDM richt zich op de RDM-support, een deel van de volledige support aan onderzoekers.

LCRDM hanteert de volgende definitie: *Research data management is an integral part of the research process, which concerns the way you collect, analyze, store, share, archive and publish research data, to satisfy the needs of current and future data users.* (bron: [LCRDM glossary](#))

Figuur 1. De onderzoeksketen

Elke onderzoeksorganisatie organiseert de onderzoeksondersteuning anders. Bovenstaande onderzoeksketen wordt echter altijd doorlopen. De data life cycle is voornamelijk onderdeel van fase 2. Bij start van het onderzoek moet er reeds rekening gehouden worden met verplichtingen en werkwijzen verderop in het proces. Het datamanagementplan (DMP) vormt het dynamische document dat beschrijft hoe de data uiteindelijk het proces doorlopen heeft. De RDM support is gericht op de gehele onderzoeksketen. Alleen als over de hele keten goed wordt samengewerkt vanuit verschillende onderzoeksondersteuners, kan de onderzoeker optimaal ontzorgd worden.

Aandachtsgebieden

LCRDM onderscheidt zes aandachtsgebieden binnen RDM:

- 1) *Awareness en engagement*; focus op adoptie en implementatie van de beschikbare kennis en kunde;
- 2) *Services*; beschikbare services met professionals tbv de benodigde RDM-support;
- 3) *Juridisch*; RDM oplossingen, die voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. eigenaarschap van de data);
- 4) *Financiering*; voor professionele RDM-support voldoende structurele financiële middelen;
- 5) *Governance*; zodat RDM-support een duidelijke, vindbare positie krijgt (zal verschillen per organisatie);
- 6) *IT- en infrastructuur*; goede IT- infrastructuur is een basis, waarop RDM-support moet kunnen bouwen.

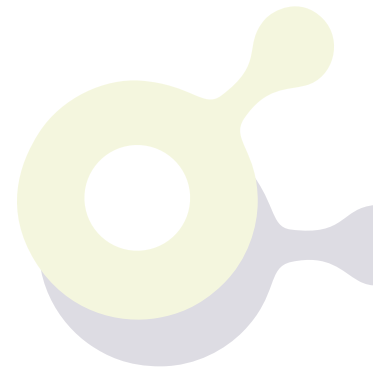
Figuur 2.
RDM centraal t.o.v.
de zes aandachts-
gebieden van
LCRDM

De Nederlandse overheid stuurt via de NWO-call aan op een Digital Competence Center (DCC) per onderzoeksorganisatie waarmee een impuls wordt gegeven om zowel op beleidsmatig als op financieel niveau de onderzoeksondersteuning te borgen. De hiervoor beschikbare middelen kunnen de komende twee jaar worden ingezet om een bestaand gecentraliseerd DCC verder te ontwikkelen, of een DCC op centraal niveau binnen de instelling op te zetten. De rol van een lokale DCC wordt samengevat als een ondersteunende dienst binnen onderzoeksorganisaties waar expertise op het gebied van data, software en computing gebundeld worden op één locatie. De drie genoemde taakgebieden hierbij zijn policy, research and infrastructure. De generieke data steward, zoals beschreven in het [LCRDM rapport](#), wordt beschouwd als bruggenbouwer op het gebied van RDM tussen de genoemde taakgebieden. Professioneel RDM-support is een cruciaal onderdeel bij het doen van onderzoek en wordt steeds meer beschouwd als aparte expertise. De RDM professionals als gelijkwaardige partner van de wetenschappelijk onderzoeker. Juiste erkenning en waardering van RDM professionals is een ander onderwerp waar LCRDM zich sterk voor maakt.

De huidige leden van de Pool van Experts werken allemaal binnen de DCC's (in oprichting). Het ligt dus voor de hand om in de komende twee jaar expliciet aandacht te besteden aan de ontwikkeling van DCC's. Dit heeft geleid tot een semi-permanente taakgroep genaamd Implementatie Netwerk (IN) DCC, die lokale DCC's ondersteunt. (<https://www.lcrdm.nl/files/lcrdm/2020-06/IN%20DCC%20NL%20LCRDM%20mei%202020.pdf>)

Het IN DCC brengt het gesprek en dialoog tussen RDM support professionals en RDM users op gang, en zal conclusies hieruit naar landelijk niveau brengen. Eveneens zal de relatie tussen o.a. data stewards en data scientists versterkt worden door het gezamenlijk ontwikkelen van verbindende processen en procedures.

Disseminatie, adoptie, impact en evaluatie

Disseminatie en adoptie

In de afgelopen twee jaar hebben LCRDM taakgroepen [concrete en praktische](#) resultaten opgeleverd, o.a. in de vorm van adviezen, checklisten en handreikingen. Het LCRDM besteedt expliciet aandacht aan disseminatie en adoptie van het werk van de taakgroepen.

Een vast onderdeel voor de taakgroep is het disseminatie en adoptie plan:

- Juiste doelgroepen benoemen
- De manier waarop deze bereikt worden: o.a. LCRDM netwerkdagen; SURF bijeenkomsten, SURF nieuwsbrieven, webinars en workshops, RDM bijeenkomsten van anderen (denk aan DANS, Digitaal Erfgoed, DTL, ZONmw), via taakgroepleden zelf, LCRDM bureau, SURF contactpersonen van de instellingen.
- glossary RDM up daten

Als het eindproduct van een taakgroep zich leent voor een workshop-achtige presentatie dan wordt de taakgroep gevraagd een workshop te organiseren (bijv train de trainer concept) die de deelnemers aan de workshop een extra mogelijkheid geeft om de resultaten in hun eigen instelling verder te verspreiden.

Impact en evaluatie

Het LCRDM organiseert een externe review halverwege 2022: welke invloed heeft het werk van LCRDM: wie wordt door LCRDM geïnspireerd/beïnvloed, wie beïnvloeden LCRDM.

Twee keer per jaar organiseert LCRDM een groot netwerk event, deelnemers kunnen bevestigd worden:

- A: met welke specifieke output die collega's in taakgroepen hebben opgeleverd zij bekend zijn
- B: of zij weten wie/welke afdeling in hun organisatie er gebruik van maakt.

Andere indicatoren zijn:

1. Hoe snel deelnemers en hoeveel zich voor een nieuwe taakgroep aanmelden
2. Aantal pitches per jaar
3. Aantal verschillende deelnemers over aantal taakgroepen en netwerkevenementen in een jaar
4. Groei van het netwerk

Ad hoc zullen deelnemers aan taakgroepen bevestigd worden over de werkwijze en de resultaten van de taakgroepen.

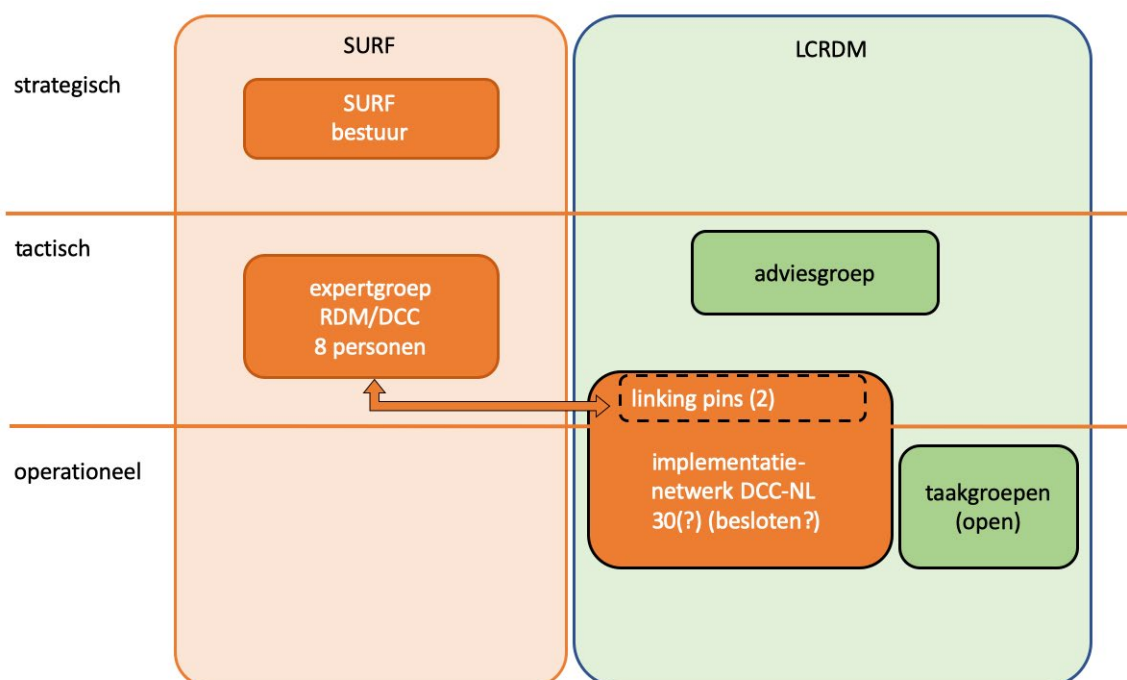
Governance

Het LCRDM is onafhankelijk, een collectief van data professionals, en wil deze onafhankelijkheid behouden. De pitches voor taakgroepen worden door de Adviesgroep beoordeeld (bijlage 1)

LCRDM wordt door SURF gefaciliteerd, en is vanaf eind 2020 bij de afdeling Innovatie worden ondergebracht. Maurice Bouwhuis, de technisch voorzitter van de adviesgroep LCRDM is hier werkzaam.

Twee ontwikkelingen die een rol spelen:

1. NPOS-E (verkenning data landschap) met de aanbeveling om voor de komende 5 jaar een Nationaal Data Coördinatie en Expertisecentrum (NDCE) op te richten, LCRDM zou daar onder kunnen vallen
2. SURF heeft de afstemming met de leden herzien en de regiegroep RDM wordt vervangen door Expert Groep RDM en DCC

Voorstel is om de komende twee jaar LCRDM in ieder geval bij SURF te laten. Stel dat het NDCE een feit wordt, dan kan altijd besloten worden LCRDM daaronder te brengen. Zeker indien dit de bestuurlijke verankering richting VSNU, VH, NFU oplevert.

Conclusie

RDM is een vak apart geworden. De RDM professionals én de onderzoeker werken samen naast elkaar. Met de expertise van de RDM professionals worden de onderzoekers ontzorgd. De onderzoeker is en blijft verantwoordelijk voor uitvoer van het onderzoek en de reproduceerbaarheid hiervan.

Het LCRDM beweegt zich aan de voorkant van RDM: het is de kunst om de nieuwste inzichten en mogelijkheden via de taakgroepen in de onderzoeksinstellingen op een praktisch toepasbare wijze te laten landen. Dat LCRDM onder de Innovatie afdeling van Surf valt, is dan ook de juiste plek.

De aanpak via taakgroepen is een flexibele werkwijze. Het LCRDM blijft in de komende jaren aandacht besteden aan de adoptie en implementatie van de handreikingen vanuit de taakgroepen. Het netwerk van LCRDM groeit gestaag, de aansluiting met het werkveld is aanwezig.

Het nieuwe Implementatie Netwerk DCC biedt eveneens een goede landingsplaats voor de resultaten uit de taakgroepen, en het biedt ook een bron voor nieuwe vraagstukken die in taakgroepen opgepakt kan worden.

Bijlage 1 Taakgroepen en adviesgroep

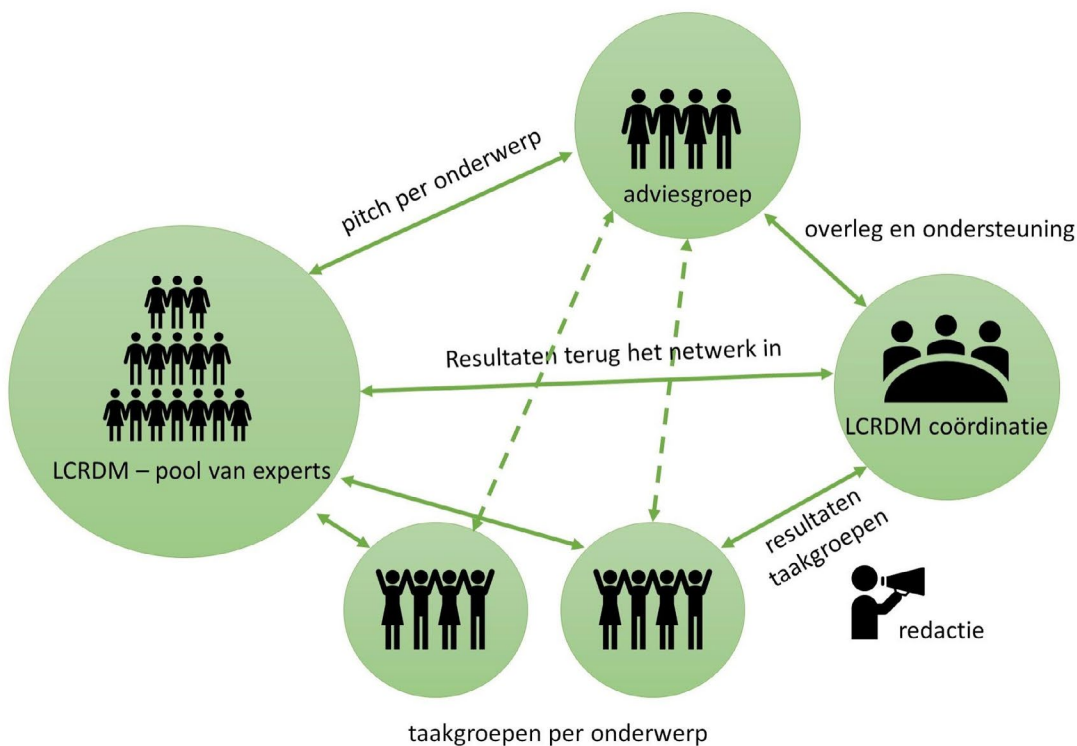
De taakgroepen worden door de adviesgroep samengesteld per ingediend vraagstuk. Voor de samenstelling van de taakgroep wordt geput uit de pool van experts, via een pitch, en eventueel aangevuld met deskundigen. De motivatie van de taakgroepleden is: 'met dit onderwerp moet ik ook iets in mijn eigen werkomgeving'.

Een pitch bestaat uit de volgende elementen:

Pitchvoorstel (titel vraagstuk):

Naam indiener(s):

1. Aanleiding voor deze pitch
2. Voor wie is het resultaat relevant
3. Doelstelling en werkzaamheden van de taakgroep
4. Wat gaat de taakgroep niet doen
5. Welke tijdsperiode en verwachte inspanning
6. Wat gaat de taakgroep opleveren
7. Wie worden gezocht voor deze taakgroep
8. Wie zijn betrokken bij de pitch voorbereidingen
9. Wat is al bekend of gedaan? Waarom voldoet die informatie niet?

De adviesgroep beoordeelt de pitch, en zal eventueel om nadere uitleg en/of aanscherping vragen. Na goedkeuring gaat de pitch naar het netwerk van de Pool van Experts en wordt een taakgroep gevormd. De uitkomsten, advies en tips, worden op deze website gepubliceerd. De handreikingen en adviezen kunnen door iedereen gebruikt worden in de eigen organisatie.

De voornaamste taak van de adviesgroep is het richting geven aan de landelijke samenwerking bij research datamanagement, door het het prioriteren, in samenspraak met het netwerk, van aandachtspunten. Inspiratiebron voor deze werkwijze vormt het [Knowledge Exchange](#)-samenwerkingsverband.

De samenstelling van de adviesgroep staat op de website van LCRDM (https://www.lcrdm.nl/files/lcrdm/2020-01/adviesgroep%20zww77_1.png)

Bijlage 2 Deelnemende organisaties

De leden van de Pool van Experts zijn o.a. werkzaam bij:

Antoniusziekenhuis	Erasmus MC	OLVG
LUMC	NFU	UU
NLBIF	UL	Hanze Hogeschool
AUMC/VUMC	eScience Center	PTHU
Lygature	NIKHEF	UVA
TiU	UM	HU
CASTOR	EUR	RU
Maastro	NIOO/KNAW	VU
Tresoar	UMCG	Huijgens ING/
CWI	Fontys	KNAW
MEMIC	NIOZ	RUG
UM	UMCU	Windesheim
TU Delft	GGD Hart voor Brabant	HvA
Dans	NKI	Saxion
Naturalis	UT	WUR
TU Eindhoven	Haagse Hogeschool	InHolland
DTL	NWO	SCP
NDE	UT/CLARIAH	ZonMW
UH	HAN	KNAW
		SGF/Hartstichting
		LEI
		Spaarne Ziekenhuis

Colofon

Voor de Engelse versie: zenodo: 10.5281/zenodo.4269755

Geschreven door

Jacqueline Ringersma, Wageningen University of Research ([0000-0001-7465-9172](https://orcid.org/0000-0001-7465-9172))

Annie Mordant, University of Maastricht /MEMIC ([0000-0002-8025-8313](https://orcid.org/0000-0002-8025-8313))

Margriet Miedema, LCRDM ([0000-0002-4664-9492](https://orcid.org/0000-0002-4664-9492))

Gebaseerd op de inbreng van de LCRDM Advies Groep

Magchiel Bijsterbosch (SURF)

Jan-Willem Boiten (Lygature/NFU)

Maurice Bouwhuis (SURF)

Alastair Dunning (TU Delft/4TU)

Bolinda Hoeksema (Hogeschool Utrecht/HKI)

Henk van den Hoogen (Maastricht University)

Annie Mordant (Maastricht University/MEMIC)

Jacqueline Ringersma (Wageningen University & Research)

Mariëtte van Selm (University of Amsterdam)

Laurents Sesink (Leiden University)

Ton Smeele (Utrecht University)

Marijke Verheij (University of Groningen)

OPMAAK | Nina Noordzij, Collage, Grou

VERTALING | UvA Vertalers

COPYRIGHT

all content published can be shared, giving appropriate credit

creativecommons.org/licenses/by/4.0

LCRDM

LCRDM wordt mogelijk gemaakt door

